

LUOVAN SEIKKAILUN TILASSA

Annukka Puuska, annukka.puuska@pori.fi, Vauvojen värikylypy®

1 JOHDANTO

”Et ole paikassa vaan paikka sinussa ” (Krohn, Tainaron, runo 185.).

Mitä meissä saa aikaan maailma, jonka äärellä olemme näkijöitä ja kokijoita. Se vaikuttaa meihin saumattomasti, itseämme siitä erottamatta. Olemme osa ympärillä olevaa maailmaa mutta itse kokemus kuitenkin tapahtuu meissä ja ainutkertaisesti. Tunteet, toiminta, ideat, mielikuvat, muistot, aistikokemukset – tuossa muutamia mainittuja asioita, mitä näkemämme ja kokemamme voi meissä saada aikaan. Ympärillemme levittyvä tila ja sen tarjoama visuaalinen tieto - voi saada meidät jopa inspiroitumaan. Meissä alkaa liikkumaan luovaan toimintaan tarvittavia voimia kuten uteliaisuus, innostus tai kokemisen ilo.

Työssäni suunnittelijana ja ohjaajana lastenkulttuurikeskus Kruunupään Vauvojen värikylypy® -toiminnassa näen visuaalisten virikkeiden vaikuttavuuden osallistujissa ja perheissä. Valpastutaan ja ihmetellään - toisenlaiseen tilaan ja tilanteeseen saapuessa ollaan uuden äärellä. Vauvojen värikylypy® -työpajoissa kutsumme virittäytymiseksi tätä ensimmäistä vaihetta työpajan kokonaisuudessa. Moniaistiset virikkeet tilassa voivat olla värit, taideteos, erilaisia tunnusteltavia materiaaleja, esineitä, tuoksu tai äänimaailma. Tilan visuaalinen tunnelma ja valitut materiaalit tukevat työpajan aihetta. *”Vauvojen värikylypy -työpajassa materiaali- ja värivalinnoilla tuetaan aistielämysten synnyttämisen lisäksi keskeisten toimintaperiaatteiden toteutumista. Ohjaajan tulee olla selvillä motiiveista, joiden vuoksi hän on valinnut tietyt materiaalit ja värit” (Setälä, 2011; Vauvojen värikylypy, s.16).*

Virittäytymisestä siirrytään luonnolliselta tuntuvaan tahtiin kohti maalaamisosuutta. Tällöin toteutuu pehmeä laskeutuminen uuden tutkimisesta siihen omaan kokemukseen, joka tulee myös näkyväksi. Samalla syntyy vuorovaikutusta oman vanhemman kanssa yhdessä kokijoina, osallisuuden kokemus ryhmän sisällä sekä toiminnallinen, leikkiin

kutsuva vuorovaikutus ohjaajan ja muiden kanssa.

Luova toiminta alkaa jo heti tilaan astuessa. Ihmetellen ja tutkien.

”Vauvojen värikylpy -työpajassa ei ole kuitenkaan kysymys visuaalisesta ilmaisusta tai kuvan tekemisestä maailman esittäjänä vaan maailmassa olemisen ihailusta. ”

(Setälä, 2011; Vauvojen värikylpy, s.16).

Kuva 1. Koululaisille suunnatusta Villit -työpajasta. (Kruunupään arkisto. Kuvaaja Merilii Simonen 2024).

2. VIRITTÄYTYMINEN LUOVUUTEEN - LUOVAN TILAN PEDAGOGIIKKA

”Tavoitteena ei ole tehdä taidetta, vaan olla siinä mahtavassa tilassa, joka väistämättä synnyttää taidetta” (Rubin, 2024; Luovuus ja olemisen taito, s.1).

Miten ohjaaja voi siivittää innostusta, leikkiä ja seikkailun tuntua tilan ehdoilla? Onko mahdollisuuksia luoda tila sellaiseksi, että astuessa ympäristöön voit nähdä jotain uutta

ja sitä kautta myös kokea asioita eri näkökulmasta. Tilan ja virikkeiden mahdollistama kokemuksellisuus voi toimia ohjaajan työkaluna. Annetaan lupa poistua arjen ajatusradoista ja poiketa aivan uudelle reitille. Valppaus ja uteliaisuus virittävät tulevaa toimintaa.

”Tapahtumien ja kokemusten kuvallisen rakentamisen kautta lapsi toimii osallistujana ja oppii sosiaalisissa vuorovaikutustilanteissa, joissa uusi tieto sovitetaan aiempaan ymmärrykseen. Kuvallisten elementtien koettelu ja niiden avulla ajattelu auttaa lasta hahmottamaan ja tulkitsemaan ympäristönsä ilmiöitä ja itseään” (Karppinen, Ruokonen, Uusikylä, 2005; Taidon ja taiteen luova voima, s.48).

Miten ohjaaja voi hyödyntää käytössään olevaa tilaa ja materiaaleja? Esimerkkinä pimeässä toteutettava virittäytyminen. Taidetta pimeässä - tutkitaan pimennettyä hämärää tilaan yhdessä taskulamppujen avuin, mihin taideteokset ovat piilotettuina? Taskulampun avulla pimeä tila onkin tilallinen seikkailu, jonka tarjoaman hämärän suojaan voi piilottaa vaikka kokonaisen näyttelyn tai vaikka vihjeitä työpajan teemasta ja välineet siihen. Tarvitaan vain taskulamppu ja kokemus muutetaan seikkailun tuntuiseksi hyvin yksinkertaisella muutoksella tilaan nähden ja vähäisellä materiaalilla.

Taidetyöpaja voi ponnistaa luovaan leikkiin ja mielikuvituksen herättelyyn tilan muuttamisesta elämyksiä kannattelevaksi tilaksi. Tilan ja materiaalien luomien mahdollisuuksien näkeminen on ohjaajalle taito ja pedagogisen työskentelyn yksi työkalu. Yllätyksellisyys herättää uteliaisuutta ja nostattaa mielenkiintoa. Mitähän tällä kertaa on edessä? Miltä siellä tällä kertaa näyttää? Tilan kekseliäs käyttö voi toimia myös ohjaajan salaisena aseena, ja näin ylläpitää osallistujien mielenkiintoa yllä.

Tällainen tilan käyttö ja huolellinen virittäytyminen miettiminen toimii pedagogisena käytäntönä ohjaajista opettajiin. Tähän ei tarvita lavastusta tai suurta välineistöä. Arkisten välineiden ja luovan tilan käytön taidoilla pääsee pitkälle. Tarkoin valitut materiaalit yksikertaisuudessaankin ja tilallinen yllätyksellisyys voivat johdattaa uudenlaisen kokemuksen äärelle.

Ohjaajan visuaalinen taito nähdä käytössään olevien tilojen ja materiaalien mahdollisuudet, johdattelevat myös muut uusien kokemusten äärelle.

Pedagogisen kehittämistehtäväni saa tekijänimelläni jakaa avoimesti aoe.fi-sivustolla ja artikkelin kirjoittajana olen huolehtinut ja vastaan artikkeliin liittyvien kuvien julkaisuluvasta.

LÄHTEET

Karppinen, S., Ruokonen, I., Uusikylä, K., (2005). *Taidon ja taiteen luova voima.*

FINN LECTURA.

Krohn, L. (1985). *Tainaron.* Teos.

Setälä, P. (2011). *Vauvojen värikylpy.* Porin taidemuseo.

Rubin, R. (2024). *Luovuus ja olemisen taito.* Like.